

Ondersteuningsplan

De Rede

INHOUDSOPGAVE

blz.

INHOUDSOPGAVE	2
1. INLEIDING	4
1.1 Functie van dit plan.....	4
2. VISIE OP ONDERSTEUNING	5
2.1 Visie Eduvierbreed	5
2.2 Aanvullende visie De Rede	5
3. OMSCHRIJVING LEERLINGPOPULATIE	6
3.1 Leerlingenpopulatie in kaart	6
3.2 Onderwijsbehoeften in beeld	6
3.3 Leeropbrengsten volgen.....	6
3.4 Vertaling naar onderwijsleerproces.....	7
4. LEEROPBRENGSTEN	8
4.1 Volgen van leerresultaten	8
4.2 Uitstroom.....	9
4.3 Aanbieden uitstroomprofielen en leerroutes	10
5. CYCLISCH SYSTEEM VAN ONDERSTEUNING	11
5.1 Aanmelding en inschrijving	11
5.2 Commissie voor de Begeleiding (CvB).....	11
5.3 OPP.....	12
5.4 Groepsgericht werken (groepsplanning).....	13
5.5 Leerlingenbespreking / groepsbespreking.....	13
5.6 Ouders	13
6. BASIS EN EXTRA ONDERSTEUNING	15
6.1 Basisaanbod (Basisondersteuning) school	15
6.2 Extra ondersteuningsaanbod door de school.....	15
6.3 Extra ondersteuningsaanbod met samenwerkingspartners	16
BIJLAGEN ONDERSTEUNINGSPLAN	18
Bijlage 1: Overzicht kenmerken leerlingenpopulatie school	18
Bijlage 2: Analyse leeropbrengsten school en uitstroomgegevens	18
Bijlage 3: Basisaanbod school	18
Bijlage 4: Onderwijsbehoeften leerlingenpopulatie.....	18
Bijlage 5: Werkwijze Commissie voor de Begeleiding	18
Bijlage 6: Protocol grensoverschrijdend gedrag De Rede	18

Colofon:

Dit ondersteuningsplan is een uitgave van Eduvier Onderwijsgroep en De Rede

1. INLEIDING

1.1 Functie van dit plan

Het ondersteuningsplan beschrijft de mogelijkheden van de school voor het bieden van passend onderwijs aan leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte of -vraag. Het ondersteuningsplan is voor De Rede de basis voor de wijze waarop de school de leerlingen volgt, begeleidt en ondersteunt bij het behalen van gestelde doelen in het ontwikkelingsperspectief. Het bouwt voort op het zorgplan uit 2011. Een samenvatting van het ondersteuningsplan is terug te vinden in de schoolgids en op de website van de school. Het ondersteuningsplan is een bijlage bij het schoolplan 2016-2020.

Dit ondersteuningsplan is gebaseerd op een Eduvierbreed format. De onderdelen die voor alle Eduvier-scholen gelden, zoals de werkwijze van de Commissie voor de Begeleiding en de procedure van het werken met een OPP staan standaard in het Eduvierbrede format. De school vult de onderdelen aan die voor haar specifieke leerlingpopulatie, onderwijsleerproces, zorgsysteem en organisatie gelden.

2. VISIE OP ONDERSTEUNING

2.1 Visie Eduvierbreed

Uitgangspunt voor de ondersteuning die we bieden zijn de onderwijsbehoeften van de leerlingenpopulatie. Gestreefd wordt naar een integraal systeem van ondersteuning: de ondersteuning dient deel uit te maken van het didactisch en pedagogisch handelen van leraren, mentoren, vakdocenten en ondersteuners. Wij achten het van belang om handelings- en opbrengstgericht te werken, nauwgezet de cognitieve en sociale ontwikkeling te volgen, samen te werken met de ouders en eenduidige procedures te hanteren voor het OPP, instroom, doorstroom en uitstroom en voor de werkwijze van de Commissie voor de Begeleiding.

2.2 Aanvullende visie De Rede

De visie van De Rede staat als volgt verwoord in het schoolplan: De Rede biedt leerlingen een individueel onderwijstraject aan, dat aansluit bij hun mogelijkheden / competenties en gericht is op één van de drie uitstroomprofielen: vervolgonderwijs, de arbeidsmarkt of arbeidsmatige dagbesteding. De Rede wil leerlingen uitdagen in een autismevriendelijke leeromgeving. Vanuit dit veilige klimaat streven we naar een ononderbroken en opbrengstgerichte ontwikkelingslijn op zowel cognitief als sociaal-emotioneel gebied. Hiermee worden de leerlingen toegeleid naar erkende diploma's en geven we ze zelfvertrouwen, zelfredzaamheid en zelfkennis mee richting hun toekomst. Belangrijke pijlers bij bovenstaande zijn handelingsgericht werken (HGW), een professionele schoolcultuur en een cyclische kwaliteitszorg.

Aansluitend hierop is de visie van De Rede op ondersteuning / begeleiding van leerlingen de volgende. Uitgangspunt voor de ondersteuning die we bieden zijn de onderwijsbehoeften van de leerlingenpopulatie (een autisme vriendelijke leeromgeving als basis / fundament). Gestreefd wordt naar een integraal systeem van ondersteuning: hoe meer het onderwijs en de ondersteuning geïntegreerd zijn en hoe meer de begeleiding van de leerlingen een taak voor allen is, des te groter de kans dat aangesloten wordt bij de onderwijsbehoeften van de leerlingen. De didactische en pedagogische opbrengsten van de leerlingen worden geëvalueerd en geanalyseerd op individueel-, school- en groepsniveau. De Commissie voor de Begeleiding (CvB) is het orgaan in de school waar de voortgang bewaakt wordt van de ondersteuning en het daarbij horende cyclische onderwijsleerproces (PDC(S)A, ontwikkelings-perspectiefplanning, in-, door- en uitstroom). Door handelingsgericht en opbrengstgericht te werken, rekening te houden met verschillen, de ontwikkeling nauwgezet te volgen (cognitief en leergebied overstijgend (LGO)) en op tijd bij te sturen in goede samenwerking met ouders, leerlingen en ketenpartners bieden wij de leerlingen wat nodig is om te zorgen dat de leeropbrengsten optimaal zijn.

Onderstaande citaten onderstrepen de visie van de Rede op het onderwijzen, ondersteunen en begeleiden van de leerlingen die op onze school zitten:

Als iemand geen gelijke tred houdt met zijn metgezellen, is de reden misschien dat hij een andere drummer hoort. Laat hem in de pas lopen met de muziek die hij hoort, met welk ritme ook of hoever weg ook. (Henry David Thoreau, 1854)

Je mag zijn zoals je bent, om te worden wie je bent, maar nog niet kunt zijn. En je mag het worden op jouw manier en jouw tijd (Anna Terruwe).

3. OMSCHRIJVING LEERLINGPOPULATIE

Eduvier biedt onderwijs aan en begeleidt kinderen en jongeren met een (tijdelijke) ernstige gedragsbeperking of psychiatrische problematiek, dan wel met (ernstige) leerproblemen in de leeftijd van 3-20 jaar (en soms 27 jaar) in een uitdagende leer- en werkomgeving, waarin ze zich thuis voelen en waar ze hun zelfvertrouwen kunnen herwinnen. Waar ze uitgedaagd worden hun talenten te ontplooiën teneinde een krachtige toekomst tegemoet te gaan. De Rede richt zich specifiek op de volgende leerlingen:

De Rede is een kleinschalige VSO school voor (ongeveer 140) leerlingen van 12 tot 20 jaar. De Rede biedt onderwijs aan leerlingen met een diagnose in het autisme spectrum of vergelijkbare internaliserende problematiek vanaf het niveau praktijkonderwijs tot en met het niveau vbo-til, met onderwijsbehoeften waar het regulier onderwijs niet in kan voorzien. Op cognitief gebied verschillen onze leerlingen niet van hun leeftijdsgenoten in het regulier onderwijs. Wel is er vaker sprake van leerproblemen (de informatieverwerking verloopt anders).

3.1 Leerlingenpopulatie in kaart

De leerlingenpopulatie brengen we jaarlijks schematisch in kaart met behulp van Excel. Alle benodigde gegevens voor de analyses zijn door de CvB vastgelegd in Excel formats / bestanden. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de gegevens uit het huidige leerlingvolgsysteem. Het is zowel mogelijk om de populatie als geheel, als op het niveau van een klas te analyseren. Een overzicht van de gehele leerlingenpopulatie van De Rede in het huidige schooljaar is te vinden in bijlage 1.

3.2 Onderwijsbehoeften in beeld

In bijlage 4 beschrijven we de onderwijsbehoeften die voor onze leerlingenpopulatie gelden. Dit geldt op leergebied (cognitief/didactisch) en op leer-overstijgend-gebied (sociaal-emotionele ontwikkeling, studievoordigheden en voorbereiding op vervolg). De individuele onderwijsbehoeften van een leerling liggen aan de basis van ons handelen. Hierbij staat de leerling met zijn *onderwijsbehoeften* centraal. Hierdoor wordt bevorderd dat iedere jongere zoveel mogelijk 'onderwijs op maat' krijgt. De richtinggevende vraag is: Wat heeft deze jongere, van deze ouders, in deze groep, bij deze leerkracht, op deze school, de komende periode nodig? De specifieke onderwijsbehoeften voor de leerling leggen we vast in het OPP (ontwikkelingsperspectiefplan).

Door het clusteren van de individuele onderwijsbehoeften bepaalt de school welke behoeften de leerlingenpopulatie op schoolniveau en op groepsniveau heeft op leergebied (cognitief/didactisch) en leer-overstijgend-gebied (sociaal-emotionele ontwikkeling, studievoordigheden en voorbereiding op vervolg).

3.3 Leeropbrengsten volgen

Naast de informatie over de omschreven kenmerken van de leerlingenpopulatie en haar onderwijsbehoeften is actuele informatie over de leeropbrengsten nodig om te komen tot een onderwijsleerproces waarin opbrengstgericht gewerkt wordt. De leeropbrengsten worden systematisch gevolgd in een evaluatieve cyclus (zie ook het kwaliteitsbeleidsplan). Een overzicht van de leeropbrengsten op leergebied en leer-overstijgend-gebied wordt per Eduvier-school jaarlijks in beeld gebracht.

In hoofdstuk 4 gaan we nader in op de leeropbrengsten en de manier waarop deze worden gevolgd. In bijlage 2 is een overzicht te vinden van de leeropbrengsten van De Rede over het afgelopen schooljaar.

3.4 Vertaling naar onderwijsleerproces

De informatie uit het schematisch overzicht van de leerlingenpopulatie, de onderwijsbehoeften (zoals onder andere opgenomen in de OPP's) en de leeropbrengsten worden jaarlijks geanalyseerd. Daaruit worden richtlijnen voor het onderwijsleerproces opgesteld op school- en groepsniveau. We stellen vast wat de consequenties zijn voor het onderwijs dat de school geeft. Daarbij wordt nagedacht over de gevolgen voor het aanbod op leergebied en leer-overstijgend-gebied. De factoren leerstofaanbod, klassenmanagement, leertijd, didactisch handelen, pedagogisch handelen en schoolklimaat zijn daarbij van belang.

4. LEEROPBRENGSTEN

4.1 Volgen van leerresultaten

De school gebruikt een samenhangend systeem van instrumenten en procedures voor het plannen en het volgen van de vordering en ontwikkeling van de leerlingen. We geven hieronder weer welke instrumenten hiertoe worden gebruikt. De gebruikte instrumenten worden kort toegelicht. De instrumenten zijn verder uitgewerkt in de volgende documenten (voor alle teamleden te vinden in het handboek): toetsprotocol, dyslexieprotocol, toetskalender, examenplanners, KSE protocol, vmbo-tl protocol, LGO leerlijnen (in ontwikkeling), de scoringsvoorschriften van de LGO volglijst, documenten dramatherapie en Ik Ben Speciaal (IBS) en de schrijfwijzer evaluatie OPP.

Didactische instrumenten

Op het gebied van de didactische instrumenten worden vanuit wetgeving dezelfde eisen aan scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs gesteld als aan de reguliere basis- en voortgezet onderwijs scholen. Vanwege de invoering van de Wet Kwaliteit (V)SO is dit op dit moment op veel scholen sterk in ontwikkeling.

Binnen De Rede maken we gebruik van onderstaande leergebied specifieke instrumenten:

- Methode gebonden toetsen: hoofdstuktoetsen: de normering is in ontwikkeling.
- CITO toetsen onderbouw: er wordt gewerkt met het CITO Volgstelsel Voortgezet onderwijs (toets 0, 1 en 2).
- Dyslexiescreening in het eerste leerjaar volgens het dyslexieprotocol.
- Niveautoetsen KSE (bovenbouw van de BBL en PrO leerroute).
- KSE (proef)examens (bovenbouw van de BBL en PrO leerroute).
- Periode toetsen en proefexamens VMBO-TL.
- VMBO-TL certificaten (bovenbouw van de VMBO-TL leerroute).
- Om ouders inzicht te geven in de vorderingen en resultaten van de lesstof wordt er gewerkt met een overzicht van de toetscijfers (uit het leerlingvolgsysteem SOMtoday). De vorderingen worden ook in het ontwikkelingsperspectiefplan weergegeven.
- Leerlingen krijgen twee keer per jaar een rapport. Op dit rapport staan de gemiddelde cijfers voor de gevolgde vakken.
- HGW groepsoverzicht theorievakken (GO) om de extra onderwijsbehoeften per groep in kaart te brengen, hierin overeenkomsten te zoeken en het onderwijs hierop af te stemmen. De GO wordt gemaakt door de mentor onder begeleiding van de intern begeleider en met behulp van de OPP's. Tijdens de groepsleerlingbesprekingen komt het GO ook aan de orde (evaluatie).
- Praktijkvakken: Volglijsten voor vakspecifieke vaardigheden voor elke leerroute en voor elk leerjaar (in ontwikkeling).

Instrumenten op Leer-Overstijgend-Gebied (LGO)

Leerlingen ontwikkelen ook hun vaardigheden op leer-overstijgend-gebied. De school volgt deze ontwikkeling eveneens planmatig. Hiertoe worden de volgende instrumenten ingezet.

Binnen De Rede maken we gebruik van onderstaande leergebied overstijgende instrumenten:

- Volglijst LGO: deze volglijst is voorzien van scoringsvoorschriften. De lijst wordt voor elke leerling drie maal per jaar ingevuld door de mentoren en praktijkdocenten en besproken in de groepsleerlingbesprekingen (met behulp van de groepsvolglijst LGO, gemaakt door de intern begeleider). Voor leerlingen die stage lopen wordt de volglijst ook 2 maal per jaar ingevuld door de stagecoördinator (in iets aangepaste vorm). De volglijsten worden drie keer per jaar besproken met ouders en leerlingen.

- Observaties: de intern begeleider en gedragswetenschapper observeren 2 tot 3 keer per jaar in de klassen. Waar mogelijk / wenselijk worden kijkwijzers ingezet als ondersteunende instrumenten. De bevindingen worden individueel of tijdens de groepsleerlingbesprekingen besproken.
- Doelenkaarten: voor elke leerling maakt de mentor samen met de leerling en met behulp van het ontwikkelingsperspectiefplan een doelenkaart. Deze wordt minimaal maandelijks geëvalueerd door de mentor en de leerling.
- Groepsoverzichten LGO worden gemaakt door de mentor onder begeleiding van de intern begeleider en met behulp van de OPP's. Tijdens de groepsleerlingbesprekingen komt het GO LGO ook aan de orde (evaluatie).
- Verslaglegging dramatherapeut: observaties en volglijsten voor Ik ben Speciaal en individuele therapie.
- Incidentenregistratie in SOMTODAY: zie ook protocol grensoverschrijdend gedrag (bijlage 6)
- Fysiek / lichamelijk: Aanvullend op de besprekingen in de CvB: Jaarlijks worden de leerlingenlijsten doorgenomen door de schoolarts. De schoolarts bepaalt welke leerlingen uitgenodigd worden voor een periodiek gezondheidsonderzoek. Vanzelfsprekend wordt de absentieregistratie nauwgezet bijgehouden in het leerlingvolgsysteem (SOMTODAY). De absentieoverzichten worden iedere zes weken besproken door de gedragswetenschapper met de jeugdpreventie medewerker (JPW).

Diagnostisch onderzoek

Met behulp van bovenstaande instrumenten en vanuit het OPP maken we continu de vertaalslag tussen de onderwijsbehoeften van de leerling en het onderwijs dat de school biedt. Bij speciale hulpvragen kunnen de gedragswetenschapper en intern begeleider diagnostiek/onderzoek uitvoeren (handelingsgerichte diagnostiek). Een visie op diagnostiek is in ontwikkeling binnen de vakgroep gedragswetenschappers.

4.2 Uitstroom

In het kader van het cyclisch proces van de ondersteuningsstructuur vloeit de uitstroom naar een vervolgperspectief op logische wijze voort uit de in- en doorstroom gegevens. Een goede en tijdige voorbereiding in overeenstemming met de ouders en de leerling is daarbij belangrijk. Het uitstroomprofiel van de leerling wordt opgenomen in het OPP. Uitstroom in het VSO is afhankelijk van het uitstroomprofiel en de daarbij behorende uitstroomrichtingen. Leerlingen vanuit onze school stromen uit naar: vervolgonderwijs, de arbeidsmarkt of arbeidsmatige dagbesteding.

Vulgonderwijs: het onderwijs in het uitstroomprofiel vervolgonderwijs is gericht op het behalen van een diploma. Hiermee krijgen de leerlingen toegang tot vervolgonderwijs (MBO) waar ze verder toe kunnen werken naar een startkwalificatie. Het onderwijs in dit uitstroomprofiel richt zich eveneens op vaardigheden die nodig zijn bij de overgang naar een MBO opleiding (studievaardigheden, sociaal-emotionele vaardigheden, voorbereiding op het vervolg).

Arbeidsmarkt: Het arbeidsmarktgerichte uitstroomprofiel bereidt leerlingen voor op een baan op de (beschermde) arbeidsmarkt. Dit uitstroomprofiel is niet gericht op doorstroming naar vervolgonderwijs. Tijdens de opleiding komt de nadruk steeds meer op beroeps- en arbeidsmarktvaardigheden te liggen. Als voorbereiding op de praktijk doen leerlingen verplicht een stage.

Dagbesteding: Het uitstroomprofiel dagbesteding is bedoeld voor leerlingen die uitstromen naar een vorm van (arbeidsmatige) dagactiviteiten. Het gaat hier om leerlingen die niet in staat zijn zelfstandig aan de arbeidsmarkt deel te nemen, ook niet aan de beschermde arbeidsmarkt. Het onderwijs is gericht op persoonlijkheidsvorming en sociale competenties en de redzaamheid van leerlingen in hun toekomstige woon-, leef- en werksituatie.

In bijlage 2 zijn de uitstroomgegevens van De Rede te vinden. Gemiddeld stroomt 75-80% van de leerlingen van De Rede uit naar vervolgonderwijs, 10% naar de arbeidsmarkt en 10% naar dagbesteding. Een klein deel van de leerlingen stroomt op een andere manier uit (bijvoorbeeld behandeling, thuis).

4.3 Aangeboden uitstroomprofielen en leerroutes

We bieden een breed onderwijsaanbod: drie leerroutes (praktijk, vmbo-bbl en vmbo-tl) gekoppeld aan drie uitstroomprofielen (vervolgonderwijs, arbeid en dagbesteding). Hierbij is het onderwijsaanbod flexibel en (in de toekomst, uiterlijk 2019) uit te breiden met vakken op havo niveau en diverse (individuele) arrangementen (in samenwerking met zorgpartners (GGZ, jeugdhulpverlening, dagbestedingsinstellingen), werkbedrijven en / of het regulier voortgezet onderwijs), zodat maatwerk mogelijk is en blijft. Daarnaast loopt er een onderzoek naar de mogelijke inzet van staatsexamens vmbo-bb en bk (in plaats van KSE examens).

Schematisch ziet het aanbod er nu zo uit:

leerroute	diploma	uitstroom
vmbo-tl	vmbo-tl	vervolgonderwijs MBO 3-4
vmbo-bbl / tl	KSE 4 / deels tl	vervolgonderwijs MBO 2-3
vmbo-bbl	KSE 3-4	vervolgonderwijs MBO-1-2
praktijkonderwijs / vmbo-bbl	KSE 2-3	(beschermde) arbeid / MBO 1
praktijkonderwijs	KSE 1-2	(beschermde) arbeid / (arbeidsmatige) dagbesteding

Binnen alle profielen is er nadrukkelijk aandacht voor de leergebied-overstijgende vaardigheden (een samenhang van sociaal-emotionele vaardigheden, studievaardigheden en loopbaanoriëntatie en -begeleiding). Dit versterkt de doorstroom naar het vervolgtraject en het functioneren in de maatschappij.

Alle leerlingen in de uitstroomprofielen arbeidsmarkt en dagbesteding krijgen na het afronden van de opleiding een getuigschrift en een overgangsdokument (OPP) mee. Deze documenten bevatten informatie over de vakken die de leerling heeft gevolgd, de stages die zijn gelopen en de ondersteuning die nodig is geweest. Dit biedt een extra steun in de rug bij hun vervolgstap naar de arbeidsmarkt / de dagbesteding.

Ten aanzien van de uitstroomprofielen kan nog het volgende gezegd worden:

- Vervolgonderwijs: dit betreft leerlingen die doorstromen naar een MBO opleiding, een reguliere VO school of een andere VSO school. Samen met de leerling en ouders wordt de overgang zo goed mogelijk voorbereid en wordt er gezorgd voor een warme overdracht.
- Arbeidsmarkt / dagbesteding: samen met ouders en leerlingen worden de te lopen routes uitgestippeld / vormgegeven. Door de veranderingen / decentralisaties in de wetgeving (jeugdwet, participatiewet en de wet maatschappelijke ondersteuning) is er een soort van jungle ontstaan. Er is inmiddels regelmatig casuïstiekoverleg met de betrokken gemeenten om te zorgen dat onze leerlingen op de meest passende plaats terechtkomen. Het streven is dat in 2017 de te lopen routes weer helder en eenduidig in beeld zijn (zie verder schoolplan De Rede en koersplan Eduvier).

5. CYCLISCH SYSTEEM VAN ONDERSTEUNING

In dit hoofdstuk beschrijven we het systeem van ondersteuning binnen onze school en de wijze waarop we dit planmatig vormgeven. De plan-do-check-act cyclus (PDCA) is leidend waar het planmatig werken betreft. Deze cycli zijn gericht op het optimaliseren van de leeropbrengsten en terug te vinden op school -, klas - en leerling niveau.

- Plan: Elk jaar starten we met een analyse van onze leerlingenpopulatie en hun onderwijsbehoeften. Deze analyse vindt zowel op school- als op klas- en leerlingniveau plaats. Vanuit deze analyse wordt het onderwijs gepland. Belangrijke documenten hierbij zijn het activiteitenplan, de ontwikkelingsperspectieven en de groepsplannen / groepsoverzichten.
- Do: Uitvoering op basis van de gemaakte plannen.
- Check / Study: Het meten en analyseren van resultaten zowel op school- als op klas- en leerling niveau. Te denken valt aan de methode toetsen, volgljsten LGO, CITO toetsen, examinering, observaties, tevredenheidsonderzoeken en teamevaluaties.
- Act: Op grond van bovenstaande meet- en analyse gegevens wordt beargumenteerd gewerkt aan verbeteractiviteiten. Afspraken en procedures zijn/worden geborgd in het voor alle medewerkers toegankelijke digitale handboek van De Rede.

5.1 Aanmelding en inschrijving

Voor aanmelding van een leerling bij Euvier is een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) nodig. De TLV wordt afgegeven door het samenwerkingsverband die tevens de looptijd van de TLV bepaalt. Zonder TLV is inschrijving niet mogelijk (met uitzondering van een residentiele plaatsing). De procedures voor het aanvragen van een TLV zijn per samenwerkingsverband verschillend.

Na aanmelding heeft de school zes weken de tijd om te beslissen over de inschrijving van de leerling. In deze zes weken dient te school te beoordelen wat de onderwijsbehoeften zijn van de leerling en welk aanbod passend is. Deze termijn kan verlengd worden met vier weken. Na aanmelding of inschrijving van de leerling heeft de school zorgplicht. Dat betekent dat de school verantwoordelijk is voor het vinden van een passende onderwijsplek op de eigen school of eventueel een andere school / voorziening.

Als er een aanmelding binnenkomt bij De Rede worden ouders en leerling uitgenodigd voor een intakegesprek met de gedragswetenschapper. De gedragswetenschapper verzamelt de documenten voor het dossier (gegevens school van herkomst, onderzoeksverslagen en dergelijke) en bespreekt dit binnen de CvB. Als de conclusie binnen de CvB is dat wij kunnen voldoen aan de onderwijsbehoeften van de betreffende leerling, wordt er indien nodig een TLV aanvraag gedaan (voornamelijk groep 8 leerlingen) en wordt er bij inschrijving op basis van de bespreking in de CvB, de informatie uit de intake en het dossier, een OPP opgesteld.

5.2 Commissie voor de Begeleiding (CvB)

De Commissie voor de Begeleiding is een multidisciplinair team. Hierin participeren in ieder geval de directeur van de school (voorzitter), de afdelingsleider, de intern begeleider, de schoolarts en de gedagwetenschapper. De leden van deze commissie overleggen over leerlingen met betrekking tot de instroom, doorstroom en uitstroom. De doelstellingen zijn:

- het bevoegd bezag (bestuur) binnen 6 weken na plaatsing te adviseren over het ontwikkelingsperspectief (OPP) van de leerling.
- ten minste één keer per jaar te bepalen of de leerling zich volgens de leerroute en daarmee volgens verwachting ontwikkelt.
- samen te werken met ketenpartners als die expertise niet aanwezig is binnen de school.

De werkwijze van de CvB is vastgelegd in het document Commissie voor de Begeleiding Eduvier (zie bijlage 5).

5.3 OPP

Het werken met het ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) heeft tot doel het onderwijs zo goed mogelijk af te kunnen stemmen op wat de leerling nodig heeft voor een optimale ontwikkeling. Een ontwikkelingsperspectief is 'de inschatting van de ontwikkelingsmogelijkheden van de leerling voor een bepaalde langere periode' en zegt iets over het verwachte uitstroomniveau van een leerling. Door het instroomniveau en het verwachte uitstroomniveau te verbinden ontstaat een prognose, dan wel ontwikkelingslijn. Voor het werken met dit OPP gelden de volgende richtlijnen:

- Voor alle leerlingen in het SO en VSO stelt het betreffende bevoegd gezag een ontwikkelingsperspectief vast na advies van de Commissie voor de Begeleiding en na overleg met de ouders (of eventueel met de leerling). Het overleg met ouders is gericht op overeenstemming.
- Het ontwikkelingsperspectief wordt zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk binnen zes weken na de inschrijving van de leerling vastgesteld.
- Het ontwikkelingsperspectief wordt tenminste twee keer per schooljaar met de ouders (of eventueel met de leerling), geëvalueerd.
- Na advies van de Commissie voor de Begeleiding en in overleg met de ouders (en waar mogelijk de leerling), kan het bevoegd gezag het ontwikkelingsperspectief bijstellen.

Het uitstroomniveau wordt vastgesteld op basis van leerpotentieel, leervorderingen en protectieve en belemmerende factoren in de jongere, het gezin en de school. Het ontwikkelingsperspectief bevat én bepaalt de doelen die de school met de leerling wil bereiken en de keuzes die gemaakt worden in het onderwijsaanbod. Specifieke expertise en deskundigheid bij het vaststellen van het OPP zijn van groot belang (wat eisen stelt aan de CvB)

Inhoud ontwikkelingsperspectief voortgezet speciaal onderwijs

- Voor een leerling in het voortgezet speciaal onderwijs bevat het OPP in ieder geval informatie over naar welk vervolgonderwijs, naar welke soort arbeid of naar welke vorm van dagbesteding uitstroom van de leerling wordt verwacht, en de onderbouwing daarvan.
- De onderbouwing bevat ten minste een weergave van de belemmerende en bevorderende factoren die van invloed zijn op het onderwijs aan de leerling.

Het vertalen van het (lange termijn) ontwikkelingsperspectief naar de (korte termijn) onderwijsbehoeften van een leerling doet een groot beroep op de vakkennis en vaardigheden van psychologen, orthopedagogen, interne begeleiders en leraren op de school. Kernvraag is: wat zijn de pedagogische en didactische onderwijsbehoeften van de leerling om de doelen die geformuleerd zijn in het ontwikkelingsperspectief te bereiken? Beantwoording van die kernvraag vraagt om kennis van leerlijnen, methodes en sociaal-emotionele ontwikkeling van jongeren. Daarnaast zijn vaardigheden in klassenmanagement en het geven van effectieve instructie essentieel.

Aanvullend voor De Rede

In de OPP's zijn per leerling doelen opgenomen voor de theorievakken en de LGO vakken. De inhoud is gekoppeld aan de VSO kerndoelen. De doelen zijn geformuleerd per jaar. In februari en juni vindt er een evaluatie plaats. Naast het OPP wordt er gewerkt met het groepsoverzichten (vakspecifiek en LGO) en de doelenkaarten. De activiteiten, methoden, middelen en materialen bij de doelen zijn voor alle mentoren terug te vinden in het handboek / de netwerkschijf (bijvoorbeeld de jaarplanningen, examenprotocol, jaarrooster). Aanvullend op het basisaanbod (basis pedagogische en didactische omgeving) zijn in de OPP's de extra onderwijsbehoeften beschreven.

Of een leerling zich gunstiger, conform of ongunstiger dan de leerroute ontwikkelt dan de leerroute / het OPP aangeeft, is een vraag die minimaal 3 maal per jaar met leden van de CvB besproken wordt (voornamelijk tijdens de groepsleerlingbesprekingen) en met ouders / leerlingen. De prestaties en vorderingen van een leerling zijn vastgelegd in een leerlingvolgsysteem / registratiesysteem. De resultaten voor alle drie de gebieden (theorievakken, praktijkvakken en LGO) zijn ter voorbereiding (2 keer per jaar, januari en mei) in een groepsoverzicht vastgelegd door de afdelingsleider (theorievakken uit SOMTODAY) en intern begeleider (LGO) en geven een overzichtelijk beeld van de groep en per individuele leerling: niet behaald, deels behaald, behaald, opvallend goed behaald. De ontwikkelingen op cognitief en LGO gebied worden hierdoor zichtbaar gemaakt. Na de examens wordt per afgewezen examen een analyseformulier ingevuld door de mentor.

De CvB analyseert de resultaten en maakt dan verantwoorde keuzes voor het geplande leerstofaanbod en voor de doorstroom binnen de school. De resultaten worden 2 maal per jaar schriftelijk vastgelegd door mentoren en leden van de CvB en besproken met ouders en leerlingen. De evaluatie wordt vastgelegd in het document evaluatie OPP. In de evaluatie wordt duidelijk weergegeven wat het resultaat is en welke elementen van de onderwijsleersituatie hebben bijgedragen (onder andere klassenmanagement, lesstofaanbod, didactisch en pedagogisch handelen), of het basisaanbod voldoende is en / of er extra aanbod nodig is. Waar nodig wordt het OPP bijgesteld op basis van de evaluatie.

5.4 Groepsgericht werken

Veel scholen werken met een groepsgerichte aanpak, afgeleid van de OPP's van de leerlingen. De kerndoelen en leerlijnen V(S)O fungeren als leidraad. Te denken valt dan aan een groepsplanning op didactisch gebied zoals: voor rekenen, spellen, lezen en schrijven (bij SO) en Nederlands, Engels en wiskunde (VSO) en op het gebied van de LGO doelen (bij SO en VSO). Vanuit de groepsplanning geeft de groepsleerkracht/mentor gerichte instructie aan een groep leerlingen.

5.5 Leerlingenbespreking / groepsbespreking

Aanvullend op bovenstaande kan er nog gezegd worden dat er op De Rede drie maal per jaar groepsleerlingbesprekingen gehouden worden waarbij de mentor, de intern begeleider en de gedragswetenschapper aanwezig zijn. Minimaal één keer per jaar is de afdelingsleider ook aanwezig. De therapeuten en vakleerkrachten leveren hun informatie in principe schriftelijk aan. Tijdens deze besprekingen worden eerst elementen besproken die de hele of een deel van de groep aangaan en komen vervolgens leerling specifieke zaken aan de orde. De gedragswetenschapper maakt het verslag van de bespreking.

5.6 Ouders

Ouders zijn partners in het onderwijsleerproces van hun kind. Basisprincipes binnen Eduvier zijn:

- Laat ouders weten dat ze welkom zijn op school en benadruk dat school en ouders een gemeenschappelijk belang hebben: het kind/de jongere.
- Wees duidelijk over de rol van ouders en van de school en over ieders verantwoordelijkheden.
- Verwoord zowel de positieve aspecten als de zorgen.
- Maak samen duidelijke afspraken en evalueer deze.
- Gedeelde verantwoordelijkheid, partnerschap (onderwijs en opvoeding worden gezien als een gezamenlijke verantwoordelijkheid met eigen taken).

Ouders zijn betrokken bij de vaststelling van het OPP en de bespreking van de evaluatie van het OPP en het maken van de vervolgspraken; Structurele informatievoorziening en overlegmomenten met ouders zijn in het jaarrooster van onze school opgenomen.

Ouders/verzorgers zijn voor ons zeer belangrijke samenwerkingspartners, ze zijn ervaringsdeskundigen van hun zoon/dochter, onze leerling. Een goede samenwerking vinden wij belangrijk omdat dit het sociaal-emotioneel functioneren, de werkhouding en de leerprestaties van leerlingen doet toenemen. Leerlingen leren beter en gaan met meer plezier naar school wanneer hun ouders betrokken zijn bij de school. Gezamenlijk werken we aan het welbevinden, de motivatie, de prestaties en het steeds zelfstandiger worden van de jongeren. We willen het partnerschap vormgeven vanuit samenwerking en gedeelde verantwoordelijkheid, ieder op zijn/haar eigen terrein. We streven naar samenwerking op zo'n manier dat de thuissituatie en de schoolsituatie elkaar versterken en ouders zich gehoord en betrokken voelen. Binnen De Rede is de ouderbetrokkenheid goed. We evalueren jaarlijks ons beleid ten aanzien van de samenwerking met ouders/verzorgers. We stemmen af op de behoeften/wensen van ouders/verzorgers. Wij zien ouders als partners en ouderbetrokkenheid als een vast onderdeel van het kwaliteitsbeleid. De communicatie met ouders is ingebed in het klimaat van de school. De mentor is de spil in de contacten met ouders.

6. BASIS EN EXTRA ONDERSTEUNING

6.1 Basisaanbod (Basisondersteuning) school

Het onderwijsaanbod, het zogenaamde basisaanbod van De Rede, sluit aan op de leerlingenpopulatie en haar onderwijsbehoeften. Het beschrijft wat onze leerlingen in de basis nodig hebben om zich veilig en thuis te voelen op school en wat onze leerlingen in de basis nodig hebben om hun leer- en ontwikkelingsdoelen te bereiken. Het basisaanbod van De Rede (te vinden in bijlage 3) is afgestemd op de 'grootste gemene deler' van onze leerlingenpopulatie. De unieke / extra behoeften (afwijkend van het basisaanbod) van iedere leerling staan beschreven in het ontwikkelingsperspectief dat voor iedere leerling binnen De Rede is opgesteld. Op deze manier wordt inzichtelijk welk aanbod voor de hele klas geldt, en welke individuele afstemming er nog nodig is (handelingsgericht werken).

In de basis is er vanzelfsprekend sprake van een goed (ortho)pedagogisch en (ortho)didactisch onderwijsaanbod binnen een autismevriendelijk pedagogisch klimaat / leeromgeving en het streven naar optimale interne ondersteuning. Een autisme vriendelijke leeromgeving vormt het fundament van ons onderwijs. Basisrust in de school, extra aandacht voor de sociaal-emotionele ontwikkeling, samenhang tussen aanpassen van de omgeving én vaardigheden leren, kijken naar de binnenkant van het gedrag (autistisch denken), concrete communicatie en oog voor de eigenheid van de leerling (elke leerling is uniek) zijn hierbij belangrijke kernbegrippen. Handelingsgericht werken, opbrengstgericht werken en expliciete directe instructie zijn hier ook nadrukkelijk in verweven. Als vaste basis is er altijd de eigen lesgroep met een vaste mentor die bijna alle theorievakken, mentorlessen en LGO lessen geeft. De medewerkers dragen zorg voor een autisme vriendelijke omgeving waarin kleinschaligheid, rust en voorspelbaarheid gewaarborgd worden. Preventieve sturing en het rekening houden met het gegeven dat jongeren met autisme meer tijd nodig hebben om informatie te verwerken zijn tevens essentiële factoren. Vanuit dit veilige klimaat dagen we de leerlingen uit op zowel cognitief als LGO gebied.

6.2 Extra ondersteuningsaanbod door de school

Het specifieke ondersteuningsaanbod op De Rede bestaat uit de CvB (zie ook paragraaf 5.2) en de ondersteunende diensten. Een kort overzicht van de ondersteunende diensten en overlegsituaties:

Functionaris	Taken
Intern begeleider	Coördineert in samenwerking met de afdelingsleider de ondersteuning op didactisch gebied. Begeleidt mentoren en leerkrachten bij hun didactische en professionele ontwikkeling.
Dramatherapeut	De dramatherapeut verzorgt binnen de Rede: dramatherapie, de cursus 'ik ben speciaal' voor de onderbouw en klassikale projecten als gastdocent. Coördineert op dit moment Leefstijl binnen de school.
Stagecoördinator	Begeleidt externe stagetrajecten voor leerlingen.
Contactpersoon	De persoon waarbij de leerling, ouders en personeel terecht kunnen bij problemen op het gebied van seksuele intimidatie, grove pesterijen en lichamelijk geweld en kan zorgen dat de problemen op de goede plek behandeld worden.
Gedragwetenschapper	Coördineert de extra ondersteuning en de instroom, doorstroom en uitstroom.
Directeur	Beleid en aansturing VSO Lelystad en voorzitter CvB.
Afdelingsleider	Dagelijkse leiding; personeelszorg, organisatie en ontwikkeling.

Specialisten (extern)	Eduvier	Ondersteuning bieden aan scholen / leerkrachten op de volgende gebieden: pedagogische en didactische ondersteuning, rekenen (dyscalculie), taal (dyslexie) en veiligheid.
-----------------------	---------	---

Overleggen	Behandelde onderwerpen
Groepsleerlingbespreking	Evaluatie groep en individuele leerling aan de hand van groepsoverzichten, OPP en ingebrachte punten van de mentor, gedragswetenschapper, afdelingsleider en intern begeleider.
Intern zorgoverleg (IZO)	Overleg waarbij de dagelijkse leiding (afdelingsleider), het beleid (directeur), de in- door en uitstroom (gedragswetenschapper) en de didactische ontwikkelingen (intern begeleider) aan elkaar gekoppeld wordt. Een vast onderdeel is de bespreking van leerlingen die (extra) ondersteuning nodig hebben.
CvB	De Commissie voor de Begeleiding is het orgaan in de school waar de voortgang bewaakt wordt van de leerlingenzorg en het daarbij horende cyclische onderwijsleerproces. De CvB is het hart van de school waar het de ondersteuning betreft. De CvB heeft als taak advies uit te brengen ten aanzien van het OPP van de leerling en om de ontwikkeling te volgen en te evalueren. Een ander onderdeel is het bewaken van de samenwerking met de ketenpartners.
Team/clustervergaderingen	Evaluatie beleid, ontwikkeling van onderwijs en ondersteuning, intervisie (casussen) en organisatie.

6.3 Extra ondersteuningsaanbod met samenwerkingspartners

Strategisch samenwerken is de naam van het derde domein uit het koersplan Eduvier. Verschillende redenen maken dat dit een belangrijk thema is. Denk bijvoorbeeld aan een leerlingenpopulatie die meer complexe vragen stelt, de invoering van passend onderwijs, de verschuivende geldstromen en de decentralisaties. Allemaal ontwikkelingen die maken dat verbindingen met andere partijen belangrijk(er) worden. Dit geldt niet alleen voor de samenwerking met ketenpartners of externe partijen, maar ook voor de verbindingen en afstemming binnen Eduvier. Samenwerking leidt tot meer kwaliteit, eenheid, identiteit en ook tot efficiëntie, mits slim ingericht. Samenwerking leidt tot opbrengsten voor onze leerlingen, mits we voor draagvlak weten te zorgen en sturen op de doelstellingen van de samenwerking.

Zoals in bovenstaande aangegeven zijn de streefdoelen geïntegreerde leerlingenzorg en handelingsgericht werken (en opbrengstgericht werken) uitgangspunten voor de ondersteuning die geboden wordt door De Rede. In het onderwijs worden de zeven uitgangspunten van handelingsgericht en opbrengstgericht werken gehanteerd. Geïntegreerde leerlingenzorg wil zeggen dat de zorg deel uitmaakt van het didactisch en pedagogisch handelen van elke groepsleerkracht / mentor, vakdocent en ondersteuner. Daarbij kan het vanuit de integraliteit van de problematiek van de leerling noodzakelijk zijn om met externe partners samen te werken in het kader van een multimodale aanpak. De Rede gaat er vanuit dat hoe meer onderwijs en zorg geïntegreerd zijn en hoe meer de begeleiding van de leerlingen een taak van allen is, des te groter de kans is dat aangesloten wordt bij de onderwijsbehoeften van de leerling en de leeropbrengsten optimaal zijn.

Met de specialistische ondersteuning door externen wordt bedoeld de begeleiding die niet valt onder de verantwoordelijkheid van de school, maar wel moet worden aangeboden om de leerling een optimale ontwikkeling te bieden. Hierbij valt te denken aan onder andere kinder- en jeugdpsychiatrie (bijvoorbeeld GGZ-Centraal), GGD, jeugdhulp, LPA en JPW. Het is belangrijk dat er goede afstemming is tussen de school, de ouders en de betrokken externe instantie om de

leerling een optimale ontwikkeling te garanderen. De contacten met externen lopen veelal via de gedragswetenschapper. De mentor wordt hier actief bij betrokken en blijft de spil in het geheel.

In het OPP worden alle belangrijke gegevens betreffende de contacten met externen vastgelegd door de CvB (bijvoorbeeld uitslagen van onderzoek (waar mogelijk vertaald naar bevorderende en belemmerende factoren), behandeladviezen (vertaald naar onderwijsbehoeften), eventueel de onderschrijving van de onderwijstijd). Om de afstemming optimaal te laten zijn, vinden er regelmatig rondetafelgesprekken plaats.

In het schoolplan is ook expliciet aandacht voor het strategische samenwerkingsrelaties met partners die bijdragen aan een optimale ontwikkeling van onze leerlingen tijdens hun schoolperiode op De Rede en een goede overstap naar een passende vervolgopleiding. Het schoolprofiel ligt ten grondslag aan de ontwikkeling van de school en is leidend bij het maken van keuzes rondom samenwerkingspartners. De streefdoelen voor de komende jaren zijn: We creëren structurele samenwerking met ketenpartners voor een optimale ontwikkeling van onze leerlingen, een goede overgang naar een passende uitstroombestemming en een goede bestemming. We hebben in 2020 een effectieve samenwerkrelatie met:

- Partners binnen de jeugdgezondheidszorg / jeugdhulpverlening. Het is mogelijk dat medewerkers vanuit de jeugdgezondheidszorg onderzoek en behandeling op school vormgeven. De GGZ is hierbij een hele belangrijke partner, gezien de psychiatrische problematiek van de leerlingenpopulatie. Op deze manier wordt de stap naar externe ondersteuning laagdrempeliger, kan er eerder / preventiever bijgestuurd worden, kan er eerder op- en afgeschaald worden, waardoor de jongeren zich op het gebied van de leerplek overstijgende doelen stabiel kunnen ontwikkelen en waardoor crisissen en uitval (denk bijvoorbeeld aan verslavingen, psychoses, opnames, uithuisplaatsingen, thuiszitten, zelfbeschadigend gedrag) zoveel mogelijk voorkomen kunnen worden. Aanvullend op bovenstaande hebben we ook korte lijnen met organisaties die gezinsondersteuning / intensieve systeembegeleiding (waaronder ook de (gezins)voogdij) kunnen bieden. Dit voornamelijk om thuiszitten te voorkomen.
- Gemeentes, als verantwoordelijke voor de jeugdzorg, de WMO en de participatiewet.
- MBO onderwijs in de regio voor een goede overgang en bestemming van alle leerlingen met het uitstrooprofiel vervolgonderwijs.
- Werkbedrijven en dagbestedingsinstellingen voor stagevormen en een goede overgang naar een passende uitstroombestemming.
- De betrokken samenwerkingsverbanden VO, de scholen voor regulier voortgezet onderwijs in de regio's West Friesland, Lelystad en Dronten. Het doel is dat jongeren met autisme het meest optimale onderwijs krijgen en om de autismevriendelijkheid van alle scholen binnen het samenwerkingsverband te versterken.

BIJLAGEN ONDERSTEUNINGSPLAN

- Bijlage 1: Overzicht kenmerken leerlingenpopulatie school**
- Bijlage 2: Analyse leeropbrengsten school en uitstroomgegevens**
- Bijlage 3: Basisaanbod school**
- Bijlage 4: Onderwijsbehoeften leerlingenpopulatie**
- Bijlage 5: Werkwijze Commissie voor de Begeleiding**
- Bijlage 6: Protocol grensoverschrijdend gedrag De Rede**